

Trauma / tíseň / extáze / prázdnota Formule patosu 1900–2018

Západočeská galerie v Plzni, výstavní síň Masné krámy
16. 2. – 27. 5. 2018

Výstava v Západočeské galerii představuje proměny zobrazování patosu za posledních 120 let

Návštěvníci se setkají s díly, jejichž autory jsou Felix Jenewein, Bohumil Kubišta, Antonín Procházka, František Bílek, Ladislav Šaloun, František Foltýn, Käthe Kollwitz, Quido Kocián, Jaroslav Horejc, Jan Štursa, Dana Kyndrová, Dita Pepe a desítky dalších českých a zahraničních umělců.

„Výstava sleduje proměny expresivity lidského těla, jak ji zachycuje výtvarné umění a vizuální kultura v posledních sto dvaceti letech. Vědomě tak rozvíjí myšlenku německého historika umění a kultury Aby Warburga (1866–1929), že mimetický a gesturální jazyk je nejvladnějším médiem historické paměti. Idea výstavy se opírá o Warburgův pojem „formule patosu“, jímž označoval umělecké reprezentace vypjatých emocionálních stavů, převzaté ze starověkých rituálů a náboženských projevů. Prostřednictvím obrazů, soch, kresby grafiky, fotografie, plakátů i filmových úryvků 77 autorů výstava ukazuje jak se od konce 19. století, v době nastupujícího modernismu, rejstřík formulí patosu rozšířil a umělci nacházeli nové způsoby mentálních stavů a emocí v obraze.

V moderní a současné době to ovšem nejsou jen stavy, s nimiž je typicky spojoval Warburg, tedy maxima utrpení, agonie, strachu či smutku, ale stejně tak vyjadřují různé polohy emocionálních stavů spojované s moderní dobou: tíseň, úzkost, emoční prázdnotu, na druhé straně pak heroismus. Současně výstava situuje moderní formule patosu do různých kontextů – renesance náboženské tematiky, sociálně zaměřeného umění, propagandy a mobilizace vizuálními prostředky, existenciálními náměty, problematiky pózování,“ vysvětluje autor koncepce výstavy Ladislav Kesner a dodává, že ve shodě s tím je **výstava rozdělena do šesti oddílů: *Formule patosu a nové náboženské umění; Formule mystického a metafyzického patosu; Civilizační traumata: utrpení, oběť, truchlení; Skleslost, úzkost, existenciální tíže: antiformule patosu; Vzepětí a heroismus; Patos obyčejnosti a pózy.***

Spektrum exponátů zahrnuje jak některé **kanonické obrazy a sochy moderního českého umění**, prezentované zde v novém kontextu, tak řadu méně známých děl. Vedle některých **klíčových českých umělců (František Bílek, František Foltýn, Václav Hejna, Quido Kocián, Bohumil Kubišta, Antonín Procházka, Jan Štursa aj.)** je velmi silně zastoupena tvorba **německých umělců působících v Čechách (Tina Bauer-Pezellenová, Augustin Brömse, Maxim Kopf, Franz Metzner, Erwin Müller a mnozí další).** V nutně omezeném výběru, diktovaném kapacitou výstavní síně, jsou zastoupeni čeští a zahraniční žijící autoři.

Vystavené exponáty pocházejí z 22 domácích institucionálních a soukromých sbírek a majetku autorů. Doplnuje je několik **významných zápůjček ze zahraničí**: především ukázky z díla pozoruhodného a až nyní plně doceňovaného tyrolského malíře Albina Egger-Lienze, z žijících autorů pak obraz a kresby jednoho z nejpozoruhodnějších figurálních malířů současnosti Volkera Stelzmana a rakousko-izraelského uměleckého dua Muntean/Rosenblum. Důležitou součástí výstavy je projekce úryvků z dokumentárních filmů a videí, které podtrhují klíčovou roli pohyblivého obrazu v přenosu moderních formulí patosu.

Zastoupení autoři

Modernistická malba, sochařství, kresba a grafika

Jan Alster, Tina Bauer-Pezellenová, Alex Beran, Antonín Bílek, František Bílek, Hugo Boettinger, Augustin Brömse, Josef Čapek, Karel Černý, Eduard Demartini, Valentin Držkovic, Ferdiš Duša, Albin Egger-Lienz, Emil Filla, František Foltýn, Jozef Gassler, Franz Gruss, Václav Hejna, Karel Holan, Emil Holárek, Miloslav Holý, Jaroslav Horejc, Josef Jakší, Edgar Jantsch, Felix Jenewein, Běla Kašparová-Riegrová, Eugen von Kahler, František Kaláb, Quido Kocián, Maxim Kopf, Anton Kolig, Käthe Kollwitz, Jan Konůpek, Fritz Krämer, Bohumil Kubišta, Josef Liesler, Josef Mandl, Franz Metzner, Rudolf Michalik, Erwin Müller, Karel Myslbek, Vratislav Nechleba, Jakub Obrovský, Arnošt Paderlík, Viktor Planckh, Antonín Procházka, Jost Pietsch, Jan Rambousek, Karel Rélink, Herbert Seemann, Vladimír Silovský, Toni Schönecker, Ladislav Šaloun, Jan Štursa, Oswald Voh, Vlasta Vostřebalová-Fischerová, Jindřich Wielgus, František Urban, Josef Váchal

Současná malba, sochařství a fotografie

Martin Eder, Kateřina Komm, Dana Kyndrová, Ivana Lomová, Markus Muntean a Adi Rosenblum, Barbora Myslikovjanová, Jan Poupě, Dita Pepe, Filip Singer, Volker Stelzmann, Alexander Tinei

Výstavu autorsky připravil Ladislav Kesner, kurátorkou za ZČG byla Petra Kočová.

Architektonické řešení navrhl Zbyněk Baladrán.

Autory grafického ztvárnění expozice a doprovodné publikace jsou Martin Bušek a Jan Dienstbier.

Vystavená díla pocházejí ze sbírek:

Albertina, Vídeň / Belvedere, Vídeň / Galerie hlavního města Prahy / Galerie moderního umění v Roudnici nad Labem / Galerie plastik Hořice / Galerie Středočeského kraje / Galerie výtvarného umění v Hodoníně / Galerie výtvarného umění v Chebu / Galerie výtvarného umění v Ostravě / Galerie umění Karlovy Vary / Moravská galerie v Brně / Muzeum umění Olomouc / Národní galerie v Praze / Národní muzeum / Oblastní galerie Liberec / Památník národního písemnictví / Památník Tereziín / Regionální muzeum v Teplicích / Severočeská galerie výtvarného umění v Litoměřicích / Severočeské muzeum v Liberci / Sběrka Patrika Šimona / Sběrka Roberta Runtáka / Sběrky autorů / Západočeská galerie v Plzni

K výstavě vydává Západočeská galerie tištěného průvodce a v souvislosti s výstavou vyjde rozsáhlá stejnojmenná publikace ve spolupráci s nakladatelstvím Barrister & Principal.

DOPROVODNÝ PROGRAM

Komentované prohlídky s autorem výstavy:

28. 3. v 17:45 hodin a 18. 4. 2018 v 17 hodin

Přednášky (začátky vždy v 17 hodin)

5. 4. *Figura ve výtvarném díle jako nositel intrapsychického stavu jedince* (Vladimír Blažek)
19. 4. *Dekadence a expresivní symbolismus jako dvě podoby subjektivního prožitku světa na přelomu 19. a 20. století* (Jaroslav Bláha)
16. 5. *Duše v těle* (Roman Musil)

Výstava byla realizována za finanční podpory Ministerstva kultury ČR a Státního fondu kultury ČR.

Otevřeno denně kromě pondělí od 10 do 18 hodin.

Západočeská galerie v Plzni
výstavní síň Masné krámy
Pražská 18, Plzeň

Kontakt pro média: Eva Reitspiesová, Public Relations ZČG, tel. 731 474 266, reitspiesova@zpc-galerie.cz